

11. Чижевський Д. Нариси з історії на Україні. Брюссель, Мюнхен, Лондон, Нью-Йорк, Торонто: Вид-во Спілки Української Молоді, 1983. 175 с.
12. Чижевський Д. Філософія Г.С. Сковороди. Харків: Акта, 2003. 432 с.
13. Юркевич П. Серце і його значення в духовному житті людини за вченням слова Божого. *Історія філософії України. Хрестоматія*. К., 1993.

Забаренко А.Ю.

здобувач вищої освіти

*Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького*

Шарова Т.М.

доктор філологічних наук

*професор кафедри суспільно-гуманітарних наук
Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного*

ПОЕТИКАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ТВОРУ ДЗВІНКИ МАТІЯШ «ДОРОГА СВЯТОГО ЯКОВА»

***Анотація.** У статті розглядаються особливості творчої манери Дзвінки Матіяш. Акцентується увага на поетикальних аспектах у творі письменниці «Дорога Святого Якова». Доведено, що у творі письменниці розкриває власне бачення на життя та оточення, в якому перебуває.*

***Ключові слова:** інклюзія, дорога, художня творчість, свідомість, поетика.*

***Zabarenko A. Poetic Features of the Work by Dzvinika Matiyash «The road of Saint Jacob».** The article considers the peculiarities of the creative style of Dzvinika Matiyash. Emphasis is placed on poetic aspects in the work of the writer «The road of Saint Jacob». It is proved that in the work the writer reveals her own vision of life and the environment in which she is.*

***Key words:** inclusion, road, artistic creativity, consciousness, poetics.*

Дзвінка Матіяш – сучасна письменниця, яка займається перекладацькою діяльністю. Творчу діяльність письменниці розпочала у 2002 р., коли переклала твір Андрія Хадановича окремою книжкою під назвою «Листи з-під ковдри» (Київ: Факт, 2002). Далі Дзвінка Матіяш перекладала таких письменників: Леонід Плющ, Ян Твардовський, Дорота Тераковська, Збігнев Подгужец, Вітольд Шабловський, Ришард Капусцінський та ін.

На сьогодні творчість Дзвінки є недослідженою. Подати аналіз художньої творчості письменниці дозволяють рецензії на книги та відгуки. Здебільшого актуальністю користуються відгуки та рецензії таких осіб: Терещенко Р., Позняк О., Шарової Т., Романкевич Н., Іванець І., Толокольнікової К. та ін. Дослідники акцентують увагу на тому, що творчість Дзвінки покликана переосмислювати життя, оскільки через психологію письменниці подає головні образи художніх творів. Додатково у її творчій спадщині можна відчуті елементи інклюзивної літератури [12, с. 84]. Останнім часом художній простір на тему інклюзії є в полі зору читачів різного віку, тому означене питання є актуальним [11, с. 112].

Дане дослідження не є випадковим, оскільки раніше нами вже була розглянута творчість Дзвінки Матіяш в аспекті особливостей художньої літератури на тему інклюзії та розкритті провідних мотивів повісті Дзвінки Матіяш «Марта з вулиці Святого Миколая» [6; 7].

Книга Дзвінки Матіяш «Дорога святого Якова» відкриває читачам подробиці стану паломників, їх фізичні та моральні зусилля у подоланні цього шляху, нові знайомства з туристами з інших країн та мотивуючі історії людей [2].

Каміно-де-Сантьяго, або інша назва дорога святого Якова – представляє собою 900 кілометрів пішого шляху через Іспанію до міста Сантьяго-де-Компостела. Цим унікальним досвідом ділиться, автор книги, Дзвінка Матіяш, яка це пережила разом зі своїм чоловіком Євгеном. І сама вона описує свої враження так: «Нам із чоловіком подобається ходити пішки, дорога нам дарує зустрічі з цікавими особистостями та богом. Ми з вдячністю приймаємо досвід паломництва і раді, що зробили це» [2].

Легенда свідчить, що святий Яків свого часу здійснив подорож із Єрусалиму на захід Європи. Доказом його переміщень стала морська

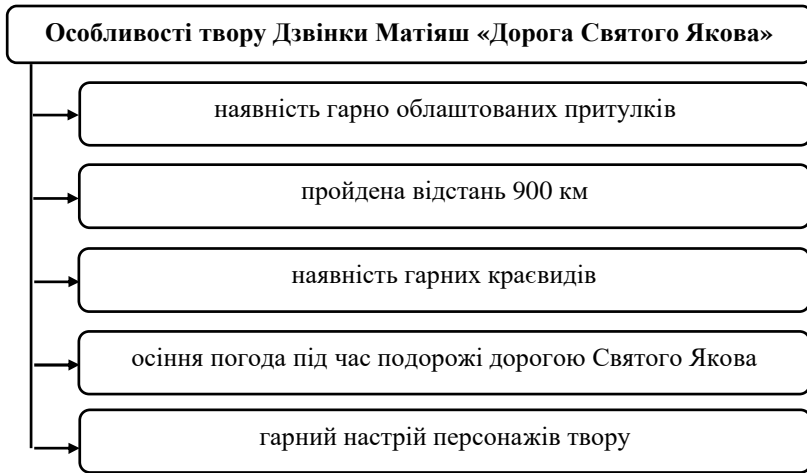
мушля, яка у результаті стала символом шляху. А Яків став покровителем паломників. Після публікації книги Пауло Коельо «Щоденник мага» шукачі усамітнення та відповідей на хвилюючі питання подалися у паломництво. Нині спостерігається постійно зростаючий інтерес до шляху [13].

Для того, щоб зрозуміти, що таке Шлях, потрібно долати з наплічником щодня по 20-30 км протягом 2-5 тижнів, понатирати болючі мозолі, промокати під дощем, потерпати під палючим сонцем, недосипати, недоїдати і багато інших незручностей. Проте, це мабуть один із найкращих пунктів спадщини ЮНЕСКО. Кожен паломник є його частиною у подорожі за жовтими стрілками [5].

19 вересня 2013 року у місті Сен-Жан-П'є-де-Пор розпочалось паломництво Дзвінки Матіяш дорогою святого Якова. Авторка із чоловіком розом подолали 900 км за 40 днів. Цей шлях долають паломники з усього світу аби дійти до могили іспанського апостола-покровителя. Кінцевою точкою на мапі є місто Сантьяго-де-Компостела. Письменниця переконана, що святий Яків прийме кожного, хто прийде до нього. Свій досвід жінка описала у книзі [9].

Автобіографізм полягає у змалюванні особистого досвіду проходження цього шляху. Свій досвід письменниця досить вдало описала у повісті. Паралельно в розповіді зустрічаються історії інших героїв [3]. Не зовсім зрозуміло чи це реальні історії, чи вигадані, чи чоловік є оповідачем, чи жінка. На наш погляд, ця духовна мандрівка стала для Дзвінки певним способом самоствердження та намаганням отримати відповіді на наболілі запитання.

Примітним є розділення усієї історії на розділи-дні. Тобто кожен розділ описує конкретний день на певному відрізку шляху. «Дорога говорить до нас через людські історії. Якби на ній не було нас, вона мовчала б. Дорогу оживляють люди – сильні і слабкі, веселі і сумні, наївні і прагматичні – різні. Усіх їх об'єднує щось одне, і я досі не знаю як його назвати. Можливо, спогади про цю дорогу когось зворушать. Може, а настільки, щоб спакувати наплічник і піти на Дорогу Святого Якова, щоб на власні очі побачити як там насправді» [8]. Особливості твору Дзвінки Матіяш «Дорога Святого Якова» представлено схематично:

Також хотілося б звернути увагу на фінансову сторону паломництва. Як зазначає авторка: «У середньому для комфортної подорожі необхідна тисяча євро на людину. Одна ніч у притулку коштує від 5 до 12 євро, обід – 10 євро, проте є можливість готувати собі самостійно, але не всюди. Вивчення путівників є однією з основних умов правильного вибору притулку. Основна частина європейців не снідали взагалі і перший прийом їжі в них траплявся у найближчому барі. Зазвичай вони пили каву з круасаном або їли тортілью. А ми снідали мюслями, вівсянкою або бутербродом із сиром» [10].

Центральне місце у творі займає чоловік Дзвінки – Євген. Однією з його найважливіших рис його характеру – є вміння згладити гострі кути та підставити своє чоловіче плече у потрібний момент. Існує думка, що якщо подружжя подолає цей шлях, то у них буде довге і щасливе подружнє життя [4].

Не менш цікавими є образи друзів Марти – Капітоліни та Кекса (Дениса). Це її однолітки, з якими вона досить довго товаришує. Капітоліна – зовсім протилежна за характером 13-річна дівчина, ніж Марта, однак їм вдається знаходити спільну мову. Кекс (Денис) закоханий у Марту, однак не отримує позитивних реакцій з боку Марти через надмірну його вагу. У деякій мірі Марта цим і ображає Дениса, однак упродовж твору головна героїня вчиться відноситися до людей з повагою та відпускає тих, у кому не потребує.

Особливу цікавість викликають у читачів особливості твору Дзвінки Матіяш «Дорога Святого Якова», які представлені в схематичному вигляді:

Також хочемо звернути увагу на елементи інклюзії у творі. Героїнею однієї з вплетених у повість історій є шестирічна дівчинка

Олеся, яка хворіє на рак. «Олеся хворіє, вона перенесла кілька операцій та хіміотерапій. Але не думає піддаватися хворобі. Олеся – мужня дівчинка. Вона не з тих, хто опускає руки. А з тих, хто любить перемагати» [1]. Її історія надихає не втрачати надію на краще та на світле майбутнє. Головним бажанням її друга було те, щоб вона видужала і він був готовий задля цього на все, ба навіть не спати всю ніч «Тієї ночі я так і не заснув. Наче хтось мені сказав: «Не спи сьогодні. Цим ти допоможеш Олесі. Подаруй свою втому їй, і вона видужає»... Я вирішив його послухатися» [1].

Останнім часом ця дорога відкриває свої двері для людей з особливими освітніми потребами. Так, їх супроводжують повносправні особи і їм надзвичайно складно, проте немає нічого неможливого. Ця особиста історія вчить нас ніколи не здаватися і йти до кінця запланованим маршрутом. Дзвінка Матіяш долала свій Шлях мужньо і стійко, незважаючи на дощ, сонце, погане самопочуття чи небажання йти вперед чи просто рухатись. Письменниця не сприймала дорогу як фізичне випробування, оскільки це був певний етап духовного становлення особистості, який вона успішно пройшла. Книга надихає кожного шукача себе подолати цей Шлях і віднайти гармонію з самим собою.

Література

1. «Дорога святого Якова»: електронна книга. URL: <https://starylev.com.ua/doroga-svyatogo-yakova>.
2. «Дорога святого Якова»: Уривок із нової книги Дзвінки Матіяш. URL: <https://starylev.com.ua/news/doroga-svyatogo-yakova-uryvok-iz-novoyi-knygy-dzvinky-matiyash>.
3. «Марта з вулиці Святого Миколая» – книга, у якій багато світла. URL: <https://starylev.com.ua/club/article/marta-z-vulyci-svyatogo-mykolaya-knyga-u-yakiy-bagato-svitla>.
4. Відгуки на книгу «Дорога святого Якова». URL: <https://www.yakaboo.ua/ua/doroga-svjatogo-jakova.html#tab-reviews>.
5. Горова Д. Найвідоміша дорога Європи – Каміно-де-Сантьяго: лайфхаки, ціни, власний досвід. URL: <https://lowcost.ua/camino-de-santiago/>.

6. Забаренко А. Ю., Шарова Т. М. Провідні мотиви повісті Дзвінки Матіяш «Марта з вулиці Святого Миколая». *Українські студії в європейському контексті*: зб. наук. пр. 2020. № 2. С. 41–48.
7. Забаренко А. Ю., Шарова Т. М. Дзвінка Матіяш «Марта з вулиці святого Миколая»: особливості художньої літератури на тему інклюзії. *Українські студії в європейському контексті*: зб. наук. пр. 2020. № 1. С. 60–64.
8. Кізіма О. Рецензія на книгу «Дорога Святого Якова» Дзвінки Матіяш. URL: <https://www.yakaboo.ua/ua/doroga-svjatogo-jakova.htm>.
9. Мелетич Н. Дзвінка Матіяш: «Дорога святого Якова привела мене до себе». URL: <https://starylev.com.ua/news/dzvinka-matijash-doroga-svyatogo-yakova-pryvela-mene-do-sebe>.
10. Мелетич Н. Дзвінка Матіяш: «Дорога святого Якова привела мене до себе». URL: <https://starylev.com.ua/news/dzvinka-matijash-doroga-svyatogo-yakova-pryvela-mene-do-sebe-chastyna-2>
11. Шаров С.В., Шарова Т.М. Художній простір на тему інклюзії як засіб соціалізації в суспільстві. *Пріоритетні напрямки розвитку сучасних педагогічних та психологічних наук*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (9-10 серпня 2019 р., м. Одеса). 2019. С. 112–115.
12. Шарова Т.М. Художня література як засіб соціальної реабілітації людей з обмеженими можливостями. *Літні наукові підсумки 2019 року: XVIII Міжнародна науково-практична Інтернет конференція: тези доповідей*, (5 червня 2019 р., м. Дніпро) 2019. С. 84–89.
13. Шлях Сантьяго для пілігримів XXI століття. URL: <https://kuluarpohod.com.ua/articles/dost-pohod/put-santiago-dlia-piligrimov>.